

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА

М.В. Євтушенко

ПРОГРАМА і РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВОНАВСТВО

для студентів 1 курсу денної та заочної форм навчання
напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит»

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Правознавство» для студентів 1 курсу денної та заочної форм навчання напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит». / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва: уклад.: М.В. Євтушенко. – Х.: ХНАМГ, 2010. - 23 с.

Укладач: М.В. Євтушенко

Рецензент: канд. юрид. наук О.І. Міхно

Рекомендовано кафедрою правового забезпечення господарської діяльності, протокол №4 від 22 грудня 2009р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
1.1. Мета, предмет і місце дисципліни	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	8
1.4. Рекомендована основна навчальна література	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни	9
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	11
2.1. Кваліфікаційні вимоги до студентів при вивченні дисципліни. . . .	11
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни	12
2.3. Зміст навчальної дисципліни за змістовними модулями	13
2.4. План лекцій.	13
2.5. План практичних занять.	16
2.6. Самостійна робота студентів.	18
2.7. Індивідуальні завдання	19
2.8. Система поточного і підсумкового контролю знань студентів. . .	20
2.9. Рекомендована література.	20
2.9.1. Основна література.	20
2.9.2. Додаткова література.	21

ВСТУП

Ті зміни, які відбуваються в соціально-економічній сфері останнім часом, безпосередньо стосуються кожного громадянина нашої країни, і тому потребують підготовки високваліфікованих фахівців.

В умовах демократизації українського суспільства особливо важливого значення набувають формування, розвиток і закріплення нового мислення, виховання загальної правової культури, високої професійності при вирішенні різноманітних завдань, вироблення почуття відповідальності, справедливості, поваги до закону. Належне засвоєння основних принципів права, правильне його тлумачення і застосування на практиці – все це становить основу майбутньої професійної діяльності.

Мета дисципліни «Правознавство» є формування цілісної системи знань та навичок з українського правознавства, зформованого на базі сучасних досягнень юридичної науки, надання знань щодо питань громадянства, загальної теорії суспільства та держави, держави та права, з природної сутності держави й права, їх форм, з питань співвіднесення цивільного суспільства і держави, основних прав і свобод людей й громадян України, безпосередньої та представницької демократії, й форм державного і територіального устрою України, системи органів держави, місцевого самоуправління, а також засвоєння правових основ таких галузей законодавства як: цивільного, адміністративного, кримінального, трудового, шлюбно-сімейного законодавства та інших галузевих юридичних наук.

Мета вивчення дисципліни «Правознавство» забезпечити підготовку студентів до різних форм аудиторних занять і самостійної роботи з вивчення програми навчального курсу.

В процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять, вирішують практичні завдання щодо основних понять правознавства, оцінки законодавчих альтернатив, обґрунтуванню різних стратегій підприємства. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу курсу є самостійна робота студентів зі спеціальною літературою, нормативними актами з питань законодавчого регулювання економіки.

Програма з навчальної дисципліни «Правознавство» розроблена на основі:

СВО ХНАМГ ОКХ (варіативна компонента) підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит», 2007р.

СВО ХНАМГ ОПП (варіативна компонента) підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит», 2007р.

Навчальний план підготовки бакалавра для студентів денної форми навчання напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит», 2007р.

Навчальний план підготовки бакалавра для студентів заочної форми навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», 2008р

Програма навчальної дисципліни «Правознавство» напрям підготовки
6.030504 «Економіка підприємництва» ухвалена вченою Радою факультету
«Економіки і підприємництва» протокол № 5 від 3 лютого 2010р.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни «Правознавство» розроблена для студентів 1 курсу напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит».

1.1. Мета, предмет і місце дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Правознавство»: формування системи знань з основ теорії держави і права та провідних галузей права (конституційного, адміністративного цивільного, фінансового, трудового, міжнародного тощо); засвоєння методів правового регулювання економіки; з'ясування засад юридичного забезпечення підприємницької й господарської діяльності.

Завдання: формування правової свідомості та правової культури студентської молоді, надання допомоги студентам у з'ясуванні проблем становлення державності та правової системи України, правового забезпечення створення засад громадянського суспільства, демократичної держави соціально-правового спрямування, ознайомлення з порядком розв'язання господарських спорів, розгляду цивільних, адміністративних та кримінальних справ; ознайомлення з механізмом захисту прав і свобод людини і громадянина, формування вмінь та навичок користування нормативно-правовими актами

В структурно-логічній схемі підготовки магістра є вихідною і передуює вивченню дисциплін професійного блоку.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця наведено в табл. 1.

Таблиця 1 - Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Вихідна	Господарське законодавство Фінансове право

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. ПРАВОЗНАВСТВО 3,0/108

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Основи теорії держави і права, Конституційного, адміністративного, фінансового, банківського права України

1. Поняття держави та права, поняття права
2. Конституційне право України
3. Адміністративне право України
4. Фінансове право
5. Банківське право

ЗМ 1.2. Основи цивільного, трудового, аграрного, земельного, екологічного, кримінального, міжнародного права України

1. Цивільне право
2. Трудове право
3. Аграрне, земельне, екологічне право
4. Кримінальне право
5. Міжнародне право

ЗМ 1.3. Судові та правоохоронні органи України. Вирішення господарських спорів. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ

1. Судові та правоохоронні органи України
2. Вирішення господарських спорів.
3. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ

Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи (за робочими навчальними планами денної та заочної форм навчання)

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредитів / годин	Семестр Триместр(и)	Години								Екзамен Семестр (триместр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контрольні роботи	КП/КР	РГР		
6.030509 ОіА (денна форма навчання)	3,0/108	3	44	22	22	-	64	-	-	-	3	-
6.030509 ОіА (заочна форма навчання)	3,0/108	2	12	8	4	-	96	-	-	-	2	-

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Освітньо-кваліфікаційні вимоги до вивчення дисципліни «Правознавство» наведені в табл. 3.

Таблиця 3 - освітньо-кваліфікаційні вимоги до вивчення дисципліни

Здатність	Уміння
Ураховувати правові засади у професійній діяльності	Ураховувати права, свободи та обов'язки людини та громадянина, закріплені Конституцією України. Ураховувати правовий статус і повноваження державних органів законодавчої влади та органів виконавчої влади різних рівнів, що закріплені Конституцією України.
Ураховувати правові засади у професійній діяльності	Ураховувати правовий статус і повноваження органів місцевого самоврядування з якими виникають юридичні відносини. Використовувати положення цивільного права у процесі регулювання майбутніх відносин. Ураховувати правовий статус і повноваження для регулювання (здійснення) трудових відносин на виробництві. Використовувати основні положення законодавства з охорони праці, цивільного захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій та екологічного права. Використовувати основні положення законодавства України з інтелектуальної власності. Використовувати основні положення міжнародних конвенцій, угод тощо, до яких приєдналась Україна

1.4. Рекомендована основна навчальна література з дисципліни

1. Рогожин Й.А. Історія держави і права України: Підручник. - Х.: Основа, 1996.
2. Копиленко О.Л., Копиленко М.Л. Держава і право України: Підручник - К.: Либідь, 1997.
3. Кубах А.І. Конспект лекцій з дисципліни "Правознавство".- Х.: ХНАМГ, 2006.
4. Ківалов С. Основи правознавства України : Підручник. - Х.: Одісей, 2002.
5. Копиленко О.Л., Копиленко М.Л. Держава і право України.- К.: Либідь, 1997.
6. Кульчицький В.С. Історія держави і права України.- Львів: Світ, 1996.
7. Лашенко Р.М. Лекції по історії українського права.- К.: Україна, 1998.
8. Основи держави і права / Колодій А.М.- К.: Либідь, 1997.
9. Основи конституційного права України/ Копейчиков В.В.- К.: Юрінком, 1997.
10. Пахомов И. Основы государства и права Украины . - Х.: ООО"Одисей", 2001.
11. Поникаров В.Д., Ялдин И.В. Правоведение.- Х.: Издат.дом "ИНЖЕК", 2003.
12. Понікаров В.Д. Правознавство .- Х.: ВД "ИНЖЕК", 2004.
13. Копейчиков В. К. Правоведение: Підручник.: Юрінком Інтер, 2002.

14. Копейчиков В.В. Правознавство .- К.: Юринком, 2003.
15. Кравчук М. Правознавство.- Тернопіль: Карт-бланш, 2003.
16. Настюк М. Правознавство . Львів: Світ, 1995.
17. Правознавство/ Пилипенко П.: Навч. пос.- Львів: Новий світ-2000, 2006.
18. Настюк М. Основы правоведения Украины: Уч. Пос. Х.: Одиссей, 2004.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

Мета вивчення: формування системи знань з основ теорії держави і права та провідних галузей права (конституційного, адміністративного, цивільного, фінансового, трудового, міжнародного тощо); засвоєння методів правового регулювання економіки; з'ясування засад юридичного забезпечення підприємницької й господарської діяльності.

Завдання вивчення: формування правової свідомості та правової культури студентської молоді, надання допомоги студентам у з'ясуванні проблем становлення державності та правової системи України, правового забезпечення створення засад громадянського суспільства, демократичної держави соціально-правового спрямування, ознайомлення з порядком розв'язання господарських спорів, розгляду цивільних, адміністративних та кримінальних справ; ознайомлення із механізмом захисту прав і свобод людини і громадянина, формування вмінь та навичок користування нормативно-правовими актами.

Предмет дисципліни: правові відносини у суспільстві.

Аннотация программы учебной дисциплины «Правоведение»

Цель изучения дисциплины «Правоведение»: формирование основоположных знаний по теории государства и права и ведущих отраслей права (конституционного, административного, гражданского, трудового); усвоение методов правового регулирования экономики; выяснение положений юридического регулирования экономики, выяснение положений юридического обеспечения предпринимательской и хозяйственной деятельности (в соответствии с ОПП ОСВО МО и Н).

Задача изучения дисциплины: формирование правового мировоззрения и правовой культуры студенческой молодежи, предоставление помощи студентам в выяснении проблем становления государственности и правовой системы Украины, правового обеспечения создания положений гражданского общества демократического государства социально-правовой направленности, ознакомление с порядком разрешения хозяйственных споров; ознакомление с механизмом защиты прав и свобод человека и гражданина, формирование умений и навыков пользоваться нормативно-правовыми актами (в соответствии с ОПП ОСВО МО и Н).

Предмет изучения дисциплины: правовые отношения в обществе.

Annotation of the program of educational discipline "Jurisprudence"

The purpose of studying: formation of outlook of a lawful state in a public life and skills to use statutory acts.

Problem of studying: studying of problems of becoming правотворчества in Ukraine, formation of outlook of a lawful state in a public life, legal system and the legislation, legal maintenance of professional work, skill to use statutory acts.

Subject of discipline: legal relations in a society.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура робочої програми навчальної дисципліни «Правознавство» наведена в табл. 4.

Таблиця 4 – Структура навчальної дисципліни

Характеристика дисципліни підготовки магістра	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів відповідних до ECTS – 3,0/108 У тому числі: модулів – 1; змістових модулів – 3; самостійна робота –64/96 годин;	Напрямок підготовки 6.030509 «Облік і аудит». Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Рік підготовки 1; Триместр: 3, семестр 2. Напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит».
Кількість годин усього 108 години; за змістовими модулями Зм. 1.1. 36 годин; Зм. 1.2. 36 годин; З.м. 1.3. 36 годин.		Лекції: кількість годин – 22 (денна форма); 4 (заочна форма); Практичні заняття 22(денна форма); 8 (заочна форма); Самостійна робота кількість годин –64 (денна форма); 96 (заочна форма);
Кількість тижнів викладання дисципліни: 11; Кількість годин на тиждень 4		Вид контролю - іспит

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних занять. Особливе значення в процесі вивчення курсу і закріплення знань відіграє самостійна робота студентів у вивченні нормативних документів, Конвенцій, основної та додаткової літератури. Зазначені види занять розроблені у відповідності до положень Болонської декларації.

2.1. Кваліфікаційні вимоги до студентів при вивченні дисципліни

Дана дисципліна передуює вивченню дисциплін професійного блоку.

В результаті вивчення дисципліни студенту необхідно:

Знати:

- існуючі нормативні документи;
- як правильно використовувати нормативні документи;
- юридичне забезпечення професійної діяльності;
- законодавче регулювання діяльності підприємства.

Вміти:

- Правильно використовувати нормативні документи;

- вести переговори при працевлаштуванні на роботу;
- правильно укласти цивільний, трудовий договір;

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни

При вивченні дисципліни «Правознавство» студент має ознайомитись з програмою дисципліни, її структурою, змістом і обсягом кожного змістового модуля, формами і методами навчання, з усіма видами і методами контролю, знань, методикою їх оцінювання.

Тематичний план дисципліни «Правознавство» складається із трьох змістових модулів, які логічно пов'язані між собою.

Навчальний процес здійснюється в такій формі: лекцій, самостійної роботи студента, контрольних заходів.

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни «Правознавство» наведена в табл. 5.

Таблиця 5- Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента з навчальної дисципліни Правознавство (денна форма навчання)

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Семпр.	Лаб	СРС
Модуль 1	3,0/108	22	22	-	64
ЗМ 1.1. Основи теорії держави і права, Конституційного, адміністративного, фінансового, банківського права України	1,0/36	6	6	-	24
ЗМ 1.2. Основи цивільного, трудового, аграрного, земельного, екологічного, кримінального, міжнародного права України	1,0/36	8	8	-	20
ЗМ 1.3. Судові та правоохоронні органи України. Вирішення господарських спорів. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ	1,0/36	8	8	-	20

**Таблиця 6 – Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента з навчальної дисципліни
Правознавство (заочна форма навчання)**

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/год ин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем. пр.	Лаб	СРС
Модуль 1	3,0/108	4	8	-	96
ЗМ 1.1. Основи теорії держави і права, Конституційного, адміністративного, фінансового, банківського права України	1,0/36	1,0	2,0	-	32
ЗМ 1.2. Основи цивільного, трудового, аграрного, земельного, екологічного, кримінального, міжнародного права України	1,0/36	1,0	2,0	-	32
ЗМ 1.3. Судові та правоохоронні органи України. Вирішення господарських спорів. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ	1,0/36	2,0	2,0	-	32

2.3. Зміст навчальної дисципліни за змістовими модулями

Модуль 1. Правознавство

ЗМ 1.1. Основи теорії держави і права, Конституційного, адміністративного, фінансового, банківського права України

Основи теорії держави і права. Конституційне право України. Адміністративне право. Фінансове право. Банківське право.

ЗМ 1.2. Основи цивільного, трудового, аграрного, земельного, екологічного, кримінального, міжнародного, права України

Цивільне право. Трудове право. Аграрне, земельне, екологічне право. Кримінальне право. Міжнародне право.

ЗМ 1.3. Судові та правоохоронні органи України. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ

Судові та правоохоронні органи України. Вирішення господарських спорів. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ.

2.4. План лекційних занять

План проведення лекційних занять з навчальної дисципліни «Правознавство» наведено в табл.7.

Табл. 7 - План проведення лекційних занять (денна та заочна форми навчання)

Назва теми	Перелік питань	Кількість годин	Література
1	2	3	4
ЗМ. 1.1. Основи теорії держави і права, Конституційного, адміністративного, фінансового, банківського права України			
Основи теорії держави і права.	Основи теорії держави і права. Виникнення держави і права. Поняття і види функцій держави та права. Джерела права.	1,0/-	Основна [1-18] Додаткова [1]
Конституційне право України.	Конституційне право України. Конституція України - основний закон держави. Конституційний устрій України. Органи державної влади України.	1,0/0,5	Основна [1-18] Додаткова [1]
Адміністративне право.	Адміністративне право. Загальна характеристика адміністративного права України. Відносини, що регулюються адміністративним правом. Загальна характеристика кодексу України про адміністративні правопорушення.	1,0/-	Основна [1-18] Додаткова [1,5]
Фінансове право.	Фінансове право. Фінансове право і фінансова система України. Фонди фінансової системи України. Бюджетна система України.	2,0/0,5	Основна [1-18] Додаткова [1]
Банківське право.	Банківське право. Банківське право і банківська система України. Правові основи банківської діяльності, грошового обігу, розрахунків та валютних відносин. Правовий статус банків в Україні.	1,0/-	Основна [1-18] Додаткова [1]
ЗМ 1.2. Основи цивільного, трудового, аграрного, земельного, екологічного, кримінального, міжнародного, права України			
Цивільне право.	Цивільне право. Загальна характеристика цивільного права. Цивільно-правові відносини. Громадяни та юридичні особи як суб'єкти цивільного права.	2,0/0,5	Основна [1-18] Додаткова [1,5-9]
Трудове право.	Трудове право. Загальна характеристика трудового права України. Поняття, сторони і зміст трудового договору. Трудові правовідносини. Законодавство, колективні та індивідуальні договори та угоди.	2,0/0,5	Основна [1-18] Додаткова [4,17-26]
Аграрне, земельне, екологічне право.	Аграрне, земельне, екологічне право. Загальна характеристика аграрного, земельного, екологічного права України. Земельний кодекс України. Склад та призначення земель України. Право власності на землю. Відповідальність за	2,0/-	Основна [1-18] Додаткова [1,6]

1	2	3	4
Кримінальн е право.	порушення земельного законодавства. Права та обов'язки власників природних ресурсів і природокористувачів. Відповідальність за порушення екологічного законодавства. Нормативні джерела аграрного, земельного, екологічного права. Кримінальне право. Загальна характеристика кримінального права України. Кримінальний кодекс України. Поняття та ознаки злочину, види кримінальних покарань. Нормативні акти кримінального права.	2,0/-,	Основна [1-18] Додаткова [1,7]
Між народ не право.	Міжнародне право. Загальна характеристика міжнародного права України. Міжнародно-правові відносини. Учасники міжнародних відносин. Суб'єкти та об'єкти міжнародного права. Нормативні акти міжнародного права. Відповідальність за порушення норм міжнародного права	-/-	Основна [1-18] Додаткова [1]
ЗМ 1.3. Судові та правоохоронні органи України. Вирішення господарських спорів. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ			
Судові та правоохоронні органи України. Вирішення господарських спорів. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ	Правосуддя України. Поняття, основні ознаки та принципи. Поняття судочинства. Господарське судочинство. Господарський процесуальний кодекс України. Цивільне судочинство. Цивільний процесуальний кодекс України. Адміністративне та кримінальне судочинство.	2,0/1,0 6,0/1,0	Основна [1-18] Додаткова [1,5-9] Основна [1-18] Додаткова [1,3,9]

2.5. План проведення практичних занять

План проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Правознавство» наведено в табл.8.

Табл. 8 - План проведення практичних занять (денна та заочна форми навчання)

Назва теми	Перелік питань	Кількість годин	література
1	2	3	4
ЗМ. 1.1. Основи теорії держави і права, Конституційного, адміністративного, фінансового, банківського права України			
Основи теорії держави і права.	Основи теорії держави і права. Виникнення держави і права. Поняття і види функцій держави та права. Джерела права.	1,0/-	Основна [1-18] Додаткова [1]
Конституційне право України.	Конституційне право України. Конституція України - основний закон держави. Конституційний устрій України. Органи державної влади України.	1,0/0,5	Основна [1-18] Додаткова [1]
Адміністративне право.	Адміністративне право. Загальна характеристика адміністративного права України. Відносини, що регулюються адміністративним правом. Загальна характеристика кодексу України про адміністративні правопорушення.	1,0/-	Основна [1-18] Додаткова [1,5]
Фінансове право.	Фінансове право. Фінансове право і фінансова система України. Фонди фінансової системи України. Бюджетна система України.	2,0/0,5	Основна [1-18] Додаткова [1]
Банківське право.	Банківське право. Банківське право і банківська система України. Правові основи банківської діяльності, грошового обігу, розрахунків та валютних відносин. Правовий статус банків в Україні.	1,0/-	Основна [1-18] Додаткова [1]
ЗМ 1.2. Основи цивільного, трудового, аграрного, земельного, екологічного, кримінального, міжнародного, права України			
Цивільне право.	Цивільне право. Загальна характеристика цивільного права. Цивільно-правові відносини. Громадяни та юридичні особи як суб'єкти цивільного права.	2/0,5	Основна [1-18] Додаткова [1,2,4,6,7]

1	2	3	4
Трудове право.	Трудове право. Загальна характеристика трудового права України. Поняття, сторони і зміст трудового договору. Трудові правовідносини. Законодавство, колективні та індивідуальні договори та угоди.	2,/0.5	Основна [1-18] Додаткова [1,4,17-26]
Аграрне, земельне, екологічне право.	Аграрне, земельне, екологічне право. Загальна характеристика аграрного, земельного, екологічного права України. Земельний кодекс України. Склад та призначення земель України. Право власності на землю. Відповідальність за порушення земельного законодавства. Права та обов'язки власників природних ресурсів і природокористувачів. Відповідальність за порушення екологічного законодавства. Нормативні джерела аграрного, земельного, екологічного права.	2/-	Основна [1-18] Додаткова [1,6]
Кримінальне право.	Кримінальне право. Загальна характеристика кримінального права України. Кримінальний кодекс України. Поняття та ознаки злочину, види кримінальних покарань. Нормативні акти кримінального права.	2/-	Основна [1-18] Додаткова [1,7]
Міжнародне право.	Міжнародне право. Загальна характеристика міжнародного права України. Міжнародно-правові відносини. Учасники міжнародних відносин. Суб'єкти та об'єкти міжнародного права. Нормативні акти міжнародного права. Відповідальність за порушення норм міжнародного права.	2/-	Основна [1-18] Додаткова [1]
ЗМ 1.3. Судові та правоохоронні органи України. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ			
Судові та правоохоронні органи України.	Правосуддя України. Поняття, основні ознаки та принципи. Поняття судочинства. Господарське судочинство. Господарський процесуальний кодекс України.	2/-	Основна [1-18] Додаткова [2,3,5,7-9]
Вирішення господарських спорів.	Цивільне судочинство. Цивільний процесуальний кодекс України.	2/0,5	Основна [1-18]
Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ	Адміністративне та кримінальне судочинство.	6/0,5	Додаткова [1,3,9]

2.6. - Самостійна робота студентів

Самостійна робота розрахована на доповнення тих знань, які були отримані на лекції, роботу зі спеціальною літературою, орієнтування студентів на детальне вивчення тих положень національного законодавства України, які вони будуть використовувати у практичній діяльності.

До форм самостійної навчальної роботи студентів занять з дисципліни «Правознавство» можна віднести:

1. Підготовка до практичних занять;
2. Підготовка до проміжного і підсумкового контролю знань;
3. Перевірка кожного студента якості індивідуальних знань за запитаннями для самостійної роботи.

Форми самостійної роботи студентів наведені в табл. 9.

Таблиця 9 - Самостійна робота студентів (денна форма навчання)

Форми самостійної роботи (за змістовними модулями)	Години	Форма звіту
1	2	3
<i>ЗМ 1.1. ЗМ. 1.1. Основи теорії держави і права, Конституційного, адміністративного, фінансового, банківського права України</i>	24	
1. Огляд основної та додаткової літератури	5	Конспект
2. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	5	Відповіді у зошиті
3. Підготовка реферату	5	Текст і презентація реферату
4. Підготовка до поточного тестування	5	Відповіді у зошиті для практичних завдань
5 Самостійний розгляд питань	4	Конспект
<i>ЗМ 1.2. Основи цивільного, трудового, аграрного, земельного, екологічного, кримінального, міжнародного, права України</i>	20	
1. Огляд основної та додаткової літератури	4	Конспект
2. Підготовка реферату	4	Текст і презентація реферату
3. Самостійний розгляд питань тем	4	Конспект
4. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	4	Відповіді у зошиті
5. Підготовка до поточного тестування	4	Відповіді у зошиті для практичних завдань
<i>ЗМ 1.3. Судові та правоохоронні органи України. Вирішення господарських спорів. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ</i>	20	
1. Огляд основної та додаткової літератури	4	Конспект

Продовження табл.

1	2	3
2. Самостійний розгляд питань теми	4	Конспект
3. Підготовка реферату	4	Текст і презентація реферату
4. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	4	Відповіді у зошиті
5. Підготовка до поточного тестування	4	Відповіді у зошиті для практичних завдань
РАЗОМ	64	

Таблиця 10 - Самостійна робота студентів (заочна форма навчання)

Форми самостійної роботи (за змістовними модулями)	Години	Форма звіту
ЗМ 1.1. ЗМ. 1.1. Основи теорії держави і права, Конституційного, адміністративного, фінансового, банківського права України	32	
1. Огляд основної та додаткової літератури	17	Конспект
2 Самостійний розгляд питань	15	Конспект
ЗМ 1.2. Основи цивільного, трудового, аграрного, земельного, екологічного, кримінального, міжнародного, права України	32	
1. Огляд основної та додаткової літератури	15	Конспект
2 Самостійний розгляд питань	17	Конспект
ЗМ 1.3. Судові та правоохоронні органи України. Вирішення господарських спорів. Розгляд цивільних адміністративних, кримінальних справ	32	
1. Огляд основної та додаткової літератури	17	Конспект
2. Самостійний розгляд питань	15	Конспект
РАЗОМ	96	

2.7. Індивідуальні завдання

Для денної форми навчання курсовий проект (робота), РГР, контрольна робота тощо – не передбачені.

Студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу згідно з «Методичними вказівками для самостійної роботи та виконання контрольних завдань з дисципліни «Правознавство».

На виконання та захист контрольної роботи передбачено 10 годин.

2.8. Система поточного і підсумкового контролю знань студентів для студентів денної форми навчання

Таблиця 11 – ЗАСОБИ КОНТРОЛЮ ТА СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ

денна форма навчання

Види і засоби контролю (тестування, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
Змістовий Модуль 1 Тестування	20
Змістовий Модуль 2 Тестування	20
Змістовий Модуль 3 Тестування	20
Підсумковий контроль з Модулем 1	
Екзамен (письмовий)	40
Усього за Модулем 1	100

% набраних балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
більше 90-100 включно	Відмінно	A
більше 80-90 включно	Добре	B
більше 70-80 включно		C
більше 60-70 включно		D
більше 50-60 включно	Задовільно	E
більше 25-60 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
від 0 до 25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль
Виконання та захист контрольної роботи
Підсумковий контроль з МОДУЛЕМ 1
Письмовий екзамен

2.9. Рекомендована література

2.9.1. Основна література

1. Рогожин Й.А. Історія держави і права України: Підручник. - Х.: Основа, 1996.
2. Копиленко О.Л., Копиленко М.Л. Держава і право України: Підручник - К.: Либідь, 1997.
3. Кубах А.І. Конспект лекцій з дисципліни "Правознавство".- Х.: ХНАМГ, 2006.

4. Ківалов С. Основи правознавства України : Підручник. - Х.: Одисей, 2002.
5. Копиленко О.Л., Копиленко М.Л. Держава і право України.- К.: Либідь, 1997.
6. Кульчицький В.С. Історія держави і права України.- Львів: Світ, 1996.
7. Лашенко Р.М. Лекції по історії українського права.- К.: Україна, 1998.
8. Основи держави і права / Колодій А.М.- К.: Либідь, 1997.
9. Основи конституційного права України/ Копейчиков В.В.- К.: Юрінком, 1997.
10. Пахомов И. Основы государства и права Украины . - Х.: ООО"Одисей", 2001.
11. Поникаров В.Д., Ялдин И.В. Правоведение.- Х.: Издат.дом "ИНЖЕК", 2003.
12. Понікаров В.Д. Правознавство .- Х.: ВД "ИНЖЕК", 2004.
13. Копейчиков В. К. Правоведение: Підручник.: Юрінком Інтер, 2002.
14. Копейчиков В.В. Правознавство .- К.: Юрінком, 2003.
15. Кравчук М. Правознавство.- Тернопіль: Карт-бланш, 2003.
16. Настюк М. Правознавство . Львів: Світ, 1995.
17. Правознавство/ Пилипенко П.: Навч. пос.- Львів: Новий світ-2000, 2006.
18. Настюк М. Основы правоведения Украины: Уч. Пос. Х.:Одисей , 2004.

2.9.2. Додаткова література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. - 1996.-№ 30.-Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України// Відомості Верховної Ради України. - 2003.- №№40-44, Ст. 356.
3. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради. - 2003.- № 18, 19-20, 21-22.-С. 144.
4. Кодекс законів про працю// Відомості Верховної Ради. - 1971.-№ 50.- Ст. 375.
5. Кодекс адміністративного судочинства України//Відомості Верховної Ради.- 2005.-№37.Ст.446.
6. Земельний кодекс України//Відомості Верховної Ради.-2002.-№3-4.Ст.27.
- 7.Кримінальний кодекс України//Відомості Верховної Ради.-2001.-№25-26.Ст.131.
8. Кримінально-процесуальний кодекс України//Відомості Верховної Ради.- 1961.-№2.Ст.131.
9. Господарський процесуальний кодекс України// Відомості Верховної Ради України. - 1992.-№6.-Ст.56.
- 10.Закон України «Про громадянство України»// Відомості Верховної Ради. - 2001.-№ 13.-Ст. 65.
11. Закон України « Про вибори Президента України»//Відомості Верховної Ради. - 1999.-№ 14.-Ст. 81.
12. Закон України «Про правовий статус іноземців» від 4 лютого 1994 р.// Відомості Верховної Ради // Відомості Верховної Ради.-1994.-N 23.-Ст.161.

13. Закон України «Про вибори народних депутатів» від 25.03.2004 р. //Відомості Верховної Ради.-2004.-N 27-28.-Ст.366.
14. Закон України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» від 06.04.2004р.// Відомості Верховної Ради.- 2004.- N 30-31.-Ст.382.
15. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» від 15.05.2003р// Відомості Верховної Ради .-2003.- N 31-32.- Ст.263.
16. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності від 01.06.2000 р. //Відомості Верховної Ради.-2000.-N 36.-Ст.299.
17. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15.09.1999р. //Відомості Верховної Ради.-1999.-N 45.-Ст.397.
18. Закон України «Про зайнятість населення» від 01.03.1991 р.// Відомості Верховної Ради.-1991.-N 14.-Ст.170
19. Закон України «Про відпустки» від 15.11.1996 р.// Відомості Верховної Ради.-1997.-N 2.-Ст. 4.
20. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 р.// Відомості Верховної Ради .- 1995.- N 17.-Ст.121.
- 21.Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992 р.// Відомості Верховної Ради .-1992.- N 49.- Ст.668.
22. Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» від 03.03.1998 р. //Відомості Верховної Ради.-1998.-N 34.-Ст.227.
23. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003р.// Відомості Верховної Ради.-2003.-N 49-51.-Ст.376.
24. Закон України «Про колективні договори та угоди» від 01.07.1993р. // Відомості Верховної Ради. - 1993.- № 36.- Ст. 361.
- 25.Закон України «Про організації роботодавців» від 24 травня 2001року //Відомості Верховної Ради України.-2001.-№32.-Ст.171.
26. Про трудові книжки працівників: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1993р. №301 Законодавство України про працю :Збірник нормативно-правових актів. – Х.: Одисей, 2004.- 848с.

Навчальне видання

Євтушенко Марина Вікторівна

Програма і робоча програма навчальної дисципліни **«Правознавство»**
для студентів 1 курсу денної та заочної форм навчання напряму підготовки
6.030509 «Облік і аудит».

Відповідальний за випуск: *А.І. Кубах*
Редактор: *М.З. Аляб'єв*
Комп'ютерна верстка: *Т.П. Воробйова*

План 2010, поз. 207 Р

Підп. до друку 27.04.2010 р.	Формат 60х84 1/16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк. 1,3
Тираж 10 пр.	Зам. № 6057

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001